

A Worldwatch Institute jelentésének rövid összefoglalója

A palackozott vizek természetes ásvány- és forrásvíz alapanyagainak mértéktelen kitermelése veszélyezteti a kis vízfolyásokat és a felszín alatti vizeket, ráadásul a gyártási és szállítási folyamatokhoz jelentős mennyiségű energiát is felhasználnak. Sok millió tonnányi kőolajat pazarolunk el a vizespalackok előállításához, ráadásul ezek többségében nem kerülnek vissza másodnyersanyagként a gazdaságba. Az Amerikai Egyesült Államokban évi 2 millió tonnányi PET palack végzi a hulladéklerakó telepeken, hiszen az újrafeldolgozás aránya 2005-ben alig érte el a 23%-ot (ez különösen annak tükrében aggasztó, hogy 10 évvel korábban csaknem 40%-ra rúgott).

A palackozott vízzel kapcsolatos fogyasztói rögeszme a legtöbb hasznot egyértelműen a palackozó cégeknek hozza. Az eladások egyedül az Amerikai Egyesült Államokban éves szinten mintegy 10 milliárd dollárnyi bevételt generálnak. Ez persze nem hozza lázba azokat a szomszédos milliárdokat, akik számára az ivóvíz jobb esetben luxuscikk, rosszabb esetben elérhetetlen álmom – Afrika és Ázsia város lakói közül mintegy 35-50%-ra tehető azok aránya, akik nem jutnak biztonságos ivóvízhez.

Míg a gazdag országok lakossága pusztán a jobb íz vagy a kényelem miatt vásárolja a palackos vizet, addig a fejlődő térségben a vezetékes ivóvíz megbízhatatlan és kevésbé biztonságos mivolta a növekvő fogyasztás hajtóereje. Európában és Észak-Amerikában, ahol a vezetékes vízellátás magas szinten szabályozott, a csapvíz bizonyítottan éppen olyan biztonságos, vagy akár biztonságosabb, mint a kereskedelemben kapható palackozott vetélytársa.

*Worldwatch Institute
2007. május
fordította: MB*

A hazai helyzet

Egy statisztika szerint 15 évvel ezelőtt a Magyarországon gyártott tömegitaloknak több mint 80 százaléka volt betétdíjas.

Ma viszont a szénsavas üdítőknek, ásványvizeknek csak 5%-a, a szénsavmentes ásványvizeknek 1%-a visszaváltható – a sörök még tartják magukat, ott még 60% az arány. Így nem csoda, ha évente 100 millió darab műanyag palack kerül a kukákba – vagy éppen melléjük. A gyártóknak egy a lényeg, hogy végre – lassan, de biztosan – teljes mértékben szűnjön meg az italcsomagolások betétdíja. A itókát vegyük meg, és aztán ne vigyük vissza, így a palack ára is náluk marad. Manapság ezt hívjuk fejlődésnek...

Aztán a nagy távolságra hivatkozva a legtöbben nem veszik a fáradságot, hogy a flakonokat a szelektív gyűjtőbe dobják, így a PET palackok mindössze 5-6%-át gyűjtik vissza. Ennek nagy részét Kínában dolgozzák fel, ám az óriási szállítási távolság miatt rengeteg kőolajat kell elégetni, sok szén-dioxid kerül a levegőbe, és ezzel is hozzájárulunk a globális felmelegedéshez.

Nem lehet vitás, a nagyobb visszagyűjtési arány eléréséhez visszaváltható palackok kellenek! E tekintetben manapság Svédország lehet a példa, hiszen ott a műanyag flakonok 85%-át visszagyűjtik, mert pénz jár érte a visszaváltókban. Magyarországon az ezzel kapcsolatos minisztériumi elképzelések megvalósulását az extraprofitjuk elvesztése miatt aggodó csomagolóipari nagyvállalatok minden eszközzel igyekeznek akadályozni. Az, hogy közben szeméttelappé változik az ország, nem különösebben izgatja a főként külföldi érdekeltégű cégeket. Céljaik érdekében kutatásokat (vagy inkább kutatókat) finanszíroznak, akik készséggel alátámasztják azt a totális képtelenséget is, hogy az újrahasználatos csomagolás az egyutas csomagolással való összehasonlításban nem nyújt jobb környezeti teljesítményt.

Mindeközben a hazai kisvállalkozások tömegesen mennek csődbe. A palackos ásványvizek térnyerésével 50 százalékkal esett vissza a szikvízforgalmazás, így 10 ezer munkahely van veszélyben. Pedig környezeti szempontból a legkomolyabb teljesítményt a szódavíz palackozók produkálják, akik messze a legjobban arányban használják az újratölthető csomagolóeszközöket Magyarországon. Ennek ellenére irreálisan sok előírást tartalmazó és nagyon megterhelő követelményrendszert kell teljesíteniük, ami érthetetlen egy olyan termék esetében, amely 200 év óta bizonyítja, hogy működik.

Persze azt se feledjük, hogy szódát akár otthon is könnyűszerrel készíthetünk! Ehhez egyelőre minden szükséges kellék megvásárolható – és ez feltehetően mindaddig így is marad, amíg ezekre kereslet mutatkozik. Ne hagyjuk, hogy eltűnjenek ezek a nagyszerű eszközök, amelyekkel megőrizhetjük legalább morzsáit háztartásunk autonomitásának!

MB

